

Beschrijving en evaluatie van de Woordenschatdidactiek bij TOS

Kentalis “De Skelp, Drachten”

juni 2018

Margreet Verboom, Daan Hermans, Margot Willemsen

Woordenschat bij TOS

Kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) laten een afwijkende woordenschatontwikkeling zien. Ze hebben moeite met zowel het impliciet (Rice et al., 1990), als het expliciet leren van nieuwe woorden (o.a. Nash & Donaldson, 2005)

Daarom, tweeledige woordenschataanpak

Expliciet leren

Impliciet leren

Expliciet woorden leren

- vastgestelde woordlijsten van 15 woorden per week
 - diverse woordsoorten
 - per bouw
 - passend bij IPC thema
- semantiseren via powerpoint
- intraineren middels diverse consolideeroefeningen zowel in de groep als in subgroepjes
- woorden hangen zichtbaar in de klassen
- ouders wordt verzocht de woorden met de kinderen te oefenen

Impliciet woorden leren

- woorden worden gebruikt tijdens IPC onderwijs
 - tijdens (praktijk) lessen
 - tijdens excusies
- Ouders krijgen tips hoe ze de woorden thuis op een natuurlijke manier vaak aan hun kinderen kunnen laten horen
- Naast de 15 woorden uit de woordenlijst, gebruiken leerkracht en logopedist tijdens de lessen ook andere woorden, passend bij het thema.

Pijlers van het woordenschatonderwijs

- Vertakt (Verhallen)
- samenwerken: co-teaching logopedist / leerkracht
- betrekken van ouders
- gespreksvoering zonder vragen stellen
- heldere leerdoelen gebruiken, ook voor de kinderen
- gebruik maken van voorkennis
- veel herhalen
- modelleren (voorbeeldgedrag tonen)
- markeren
- clusteren
- opdelen van informatie
- visualiseren
- geven van feedback

Onderzoek effectiviteit woordenschatdidactiek

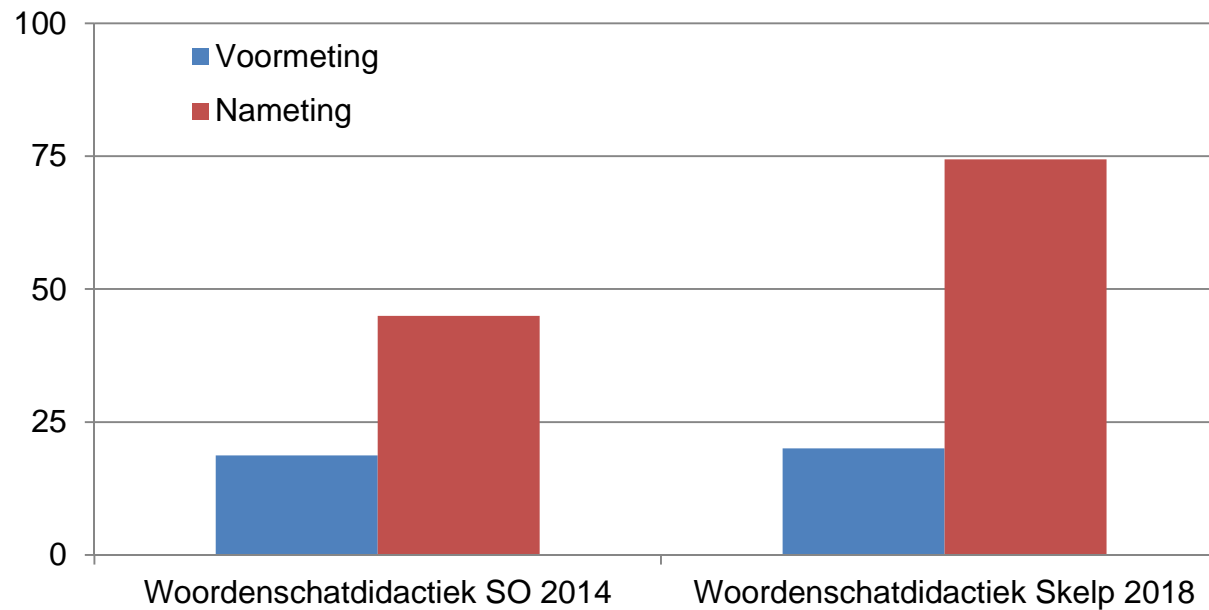

- Vraagstelling:
Leren kinderen met TOS meer woorden met deze woordenschatmethodiek?

- Vergelijking met drie eerdere onderzoeken met dezelfde opzet
(Willemsen, Verboom & Hermans, 2016)

- Onderzoek
 - Proefpersonen : 49 leerlingen met TOS (groep 3 t/m 5)
 - Stimuli : 35 targetwoorden uit 5 thema's
: matching op lengte, bak/wak lijsten, woordklasse
 - Taak : Omschrijvingstaak
 - Design : Voormeting - Nameting

Resultaten onderzoek

- $\text{Leerwinst} = \text{Verschil Voormeting} - \text{Nameting}$
- Leerwinst woordenschatdidactiek de Skelp 2018 (54%) significant groter dan leerwinst woordenschatdidactiek Kentalis SO 2014 (26%, zie figuur) en leerwinst woordenschatdidactiek Kentalis SO 2015 (25% en 26%)

Conclusie

De huidige woordenschatdidactiek (impliciet en expliciet leren) van Kentalisede Skelp lijkt een veel effectievere wijze om kinderen met TOS nieuwe woorden te leren

Koninklijke
Kentalis

19 september 2018 –